



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De commendatione Virtutis à multiplici suo effectu. Cap. XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

ipſi ſaturabuntur. ¶ Cum Chriſtus pauperrimus eſſe voluerit, quantum ad bona temporalia, tamen quantum ad virtutes diſtiſſimus voluit eſſe. vnde Ioannes refert ſe vidiffe eum plenum gratia. Ioan. 1. Et in eodem: De plenitudine eius nos omnes accepimus. Præmiſerat Deus diuerſos ſanctos in mundum, ad diuerſas virtutes oſtendendas: tandem venit ipſe in propria perſona eas docere, & per experientiam addiſcere. Greg. in Moral. Ad oſtendam innocentiam venit Abel. Ad docendam munditiam venit Enoch. Ad inſinuandam longanimitatem ſpei & operis venit Noë. Ad manifeſtandam obedientiam venit Abraham. Ad demonſtrandam coniugalis vitæ teſtimonium venit Iſaac. Ad inſinuandam laboris tolerantiam venit Iacob. Ad rependam pro malo bonæ retributionis gratiam venit Ioseph. Ad oſtendam manſuetudinem venit Moyſes. Ad inſinuandam contra aduerſa fiduciam venit Iofue. Ad oſtendam inter flagella patientiam venit Iob. Magiſterium manſuetudinis & humilitatis ſibi aſcribit Saluator. Matth. 11. Diſcite à me, inquit, quia mitiſſum, & humilis corde. Et eiufdem 10. docet prudentiam: Eſtote, inquit, prudentes. Et Luc. 21. ſobrietatem: Attēdite vobis ne forte grauentur corda veſtra in crapula & ebrietate. Io. 13. charitatem & humilitatem, in ablutione pedum. Eiufdem 15. charitatem. Ceteras virtutes ſimiliter docet, ſicut patebit, cum de ſingulis virtutibus tractabitur. Addiſcere etiā eos voluit per experientiam. Vnde Lucas oſtendit eum profeciſſe ſapientiam, & arate, & gratia apud Deum & homines. Luc. 2. Et ad Heb. 5. Cū eſſet filius Dei, ex his quæ paſſus eſt, didicit obedientiam. Non parum efficax eſt exemplum virtutum Chriſti. Aug. Exemplum virtutum Chriſti noſtra vitia curatur, vt id quod oſtendit eſſe faciendum, non ſolum ſine murmure, ſed etiā cum delectatione faciamus.

De commendatione Virtutis à multiplici ſuo effectu. CAP. XIII.

Sexto commendabilis eſt virtus à multiplici ſuo effectu. Vnus eſſectus eius eſt, quod à malis defendit. Vnde quidam dixit, Virtutem dici eō quod vi tueatur poſſeſſorē ſuum. Ideo Dominus exponere noluit poſt paſſionē ſuā diſcipulos periculis, antequā virtute muniti eſſent. Luc. 24. Sedere in ciuitate, quouſque induamini virtute ex alto. Sen. Nullus contra fortunam inexpugnabilis mirus eſt: intus inſtruamur: ſi pars illa tuta eſt, pulſari homo poteſt, capi non poteſt. Tull. Mors terribilis eſt his, quibus cum vita omnia extinguntur. Sapientis animus virtutibus omnibus & manibus ſeptus eſt. ¶ Itē virtus etiā bona temporalia diſcretè diſponit. Vnde Aug. Deus oſtēdit in opulentiſſimo & præclaro imperio Roman

manorū quantū valerent ciuiles etiā sine vera religione virtutes, vt intelligeretur hac addita homines fieri ciues alteri^o ciuitatis cui^o rex veritas, cuius lex charitas, cuius modus aternitas. Vnicū vitiū, vt superbia, vel ira, vel odiū, occasio est quandoque destructionis vnus regni: Ecōtrario virtus vna, occasio est conseruationis. ¶ Item virtus felicē cōmutationem facit in anima, stabulum enim cōuertit in tēplum, desertū in calū, habitacionem demonū in Dei habitaculum. Esa. 35. In cubilibus in quibus prius habitabant dracones, orietur viror calami & iunci, & erit semita, & via sancta vocabitur. Hoc fit, cū anima virtutibus ornatur in amōnum Dei habitaculū, quæ prius erat habitaculum demonū. Conscientia peccatoris bestialiter viuens, quasi stabulum est. Bernar. Puto iūmenta dicerent, si loqui fas esset: Ecce Adā quasi vnus ex nobis factus est. Aug. Domine, meritō dedignaris inhabitare corda infidelīū, fornacem corruptionis, domos luteas, cloacā immundicia. Conscientia etiā peccatoris quasi desertum est. Ioē. 2. Quasi ortus voluptatis terra corā eo, & post eum solitudo deserti. ¶ Item virtus siue gratiā animam abominabile peccato adeo decoram efficit, quod eius decorem rex gloriæ cōcupiscit. Psal. Corrupti sunt, & abominab. &c. Itē cōcupiscit rex decorem tuum. ¶ Gratia deformitatem diabolicam expellit, & decore diuinū introducit. Decorem animæ habentis gratiam, Sol & Luna mirantur: quia decor illorū decore illius vincitur. Vt illis qui de hoc decore nō curant, cū tamē in omnibus suis decorem quarant. Aug. Cum iniquis omnia sunt pulchra, & ipsi sunt turpes, Diogenes, cū illi domū suam homo turpis formæ ostenderet, omnibus in ea locis lapidibus & auro nitētibz, in faciem domini expuit, dixitq; aliud vilius in domo illa nō respexisse. Simile huic accidit in peccatore decorem propriū negligente, & in aliis pulchritudinem exquirente. Itē virtus vel gratia lux est, cū in quo est nō sinens periculose errare. 1. Ioā. 2. Vnctio eius docet vos de omnibus. Sine hac luce homo in periculo est in mūdo isto. Esa. 9. Habitātibz in regione vmbre mortis lux orta est eis. Sine hac luce nō habet homo veram lætitiā. Tobie 4. Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cali non video? ¶ Item virtus hominē pretiosum facit. Prou. 16. Pretiosū spiritus vir eruditus. Sicut prudentia hominē reddit pretiosum, sic & temperantia. Eccle. 26. Omnis ponderatio nō est digna cōtinentis animæ. Idem intelligendum est de cæteris virtutibus. ¶ Vnde virtus similis est virtuti quæ dicitur esse in lapidibus pretiosis, quæ vnum modicū lapi-

dem præualere facit multis magnis lapidibus communibus. Sic vnus homo virtutē habēs videtur præualere multis hominibus virtutem nō habentibus. Eccle. 16. Melior est vnus timens Deū, quā mille filij impij. Ex hoc perpēdi potest fatuitas hominū qui tantū desiderāt meliorationem rerum suarū: de sui melioratione nō curantes, nolentes laborare vt virtutes habeāt, quæ adeo meliorarent eos. Ad ostendendā pretiositatem hominū in quibus virtus est, designati sunt viri virtutis, scilicet duodecim patriarchæ, vel duodecim apostoli, in duodecim lapidibus pretiosis, qui fuerūt in rationali. Exo. 28. Et in duodecim lapidibus pretiosis, qui erūt in fundamento spiritualis Hierusalē. Apo. 21.

¶ Item virtus mira efficit. De mirabilibus eius effectibus patebit, cum de singulis virtutibus ageretur. Sed quātum ad præsens, ipsa operatur mira in cælo, in mūdo, in inferno, & in corde humano. In cælo, quia regno cælorum vim facit, dum illis, qui per peccatum illud sibi clauerant, illud aperit. In mūdo, quia hominē ne in mari huius mundi mergatur, custodit. Genes. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas. Esa. 43. Cū transieris per aquas, tecū ero, & flumina nō obruent te. Ab igne etiam tribulationis defendit. Esa. 44. Cū ambulaueris in igne, non combuteris. Ipsa est ros, eos qui fidē habēt Trinitatis, in fornace Babylonica custodiens. Daniel. 3. In inferno: quia ignē infernalem, quātum ad illū in quo est, exinguit, vt nihil possit ignis ille in eū, in quo gratia vel virtus est. In corde verō humano: quia plus potest vna gutta gratiæ ad exinguidū ibi ignē concupiscentiæ, quā totus mundus. Plus etiā valet ad repletionem cordibus humanis, quā omnes diuitiæ mūdi. Vna gutta gratiæ Pharaonē infernalem cū exercitū vitiorū submergit in amaritudine cōtritionis, quasi in mari rubro. Hæc sola cor humanū replere potest. Act. 2. Repleti sunt omnes Spiritu sancto. Ioā. 3. Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei, non sitiet in æternū. Sine gratia anima est, sicut terra sine aqua, quæ in puluere euanescit. Psa. 1. Nō sic impij, nō sic, &c. Anima sine gratia, est quasi terra maledicta, spinas & tribulos germinans. Gen. 3. Homo absq; gratia est velut inermis in medio inimicorū suorum positus, qui vndique sagittatur: nocēt enim ei & prospera & aduersa. Thren. 3. Terēdit arcū suum, & posuit me quasi signū ad sagittā. ¶ Item gratia vel virtus vita spiritualis est. Homo sine gratia est velut mortuus. Eccle. 9. Melior est canis viuus leone mortuo. Gloss. Canis viuus, pauper iustus, leo mortuus, potens iniquus, Homo sine gratia quasi nihil reputatur, Esa. 40. Omnes gētes quasi nō sint,

sint, sic sunt coram eo. Gentes sunt gentiliter viuentes. Psal. Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus, &c. Esaia 41. Omnes gentes quæ pugnant aduersum te, erunt quasi non sint. Esse laudabile, & quod alicuius valoris est, esse gratiæ est. 1. Cor. 15. Gratia Dei sum id quod sum. Ipsa potentia recipiendi gratiã videtur præualere toti mûdo, cuius signum est, quod damnatis potius videretur expedire esse in statu in quo gratiã possent recipere, quàm totum mundum habere. Homo sine gratia vel virtute est velut arbor arida in cædicio infernali apta. Luc. 23. Si in viridi ligno hoc faciunt, in arido quid fiet? Eccle. 6. Non te extollas in cogitatione animæ tuæ velut taurus: ne forte elidatur virtus tua per stultitiã. Et subditur: Et relinqueris velut lignum aridum in eremo. Figura hominis absque gratia, est ficus maledicta à Domino; & arefacta. Matt. 21. Vita gratiæ multum est amanda. Cum enim triplex sit vita: naturæ scilicet, gratiæ, & gloriæ: vita naturæ valorem suum habet ex vita gratiæ: Sen. Non viuere bonum est, sed bene viuere. Vita naturæ viuunt & dæmones & animæ damnatæ, quibus bonum esset non esse. Vita verò gloriæ acquiritur per vitam gratiæ. Filius Dei vitam gratiæ morte sua voluit restaurare, & ad sustentandam eam pabulo doctrinæ vel exemplo ferè triginta tribus annis voluit in miseria huius mûdi manere. ¶ Itæ virtus vel gratia hominem super se leuat. Thren. 3. Leauit se super se. Sen. O quam contempna res est homo, nisi supra humanam surrexerit. Item, virtus non solum grata est Deo, imò est ipsa gratia hominem faciens gratum Deo & opera eius. Sine ea nullus Deo gratus est: cum ea nullus potest esse quin sit Deo gratus. Vnica gutta gratiæ si in diabolo esset, ipsum Deo gratum faceret. Omnes in quibus gratia non est, filij sunt iræ. Gratius est vnicum opus ex gratia factum, quàm infinita absq. gratia. Ex hoc perpendi potest fatuitas eorū quibus gratia grata non est, qui vel mala sua, vel bona contemptibilia ei præponunt. Sen. Adco gratiosa est virtus, vt insitum sit malis probare meliora. Sen. in epistolis: Errare mihi visus est qui dixit: Gratius est pulchro veniens ex corpore virtus. Non enim vlllo honestamento eger: ipsa magnum sui decus est, & corpus suum consecrat.

Secunda partis principalis, de tribus virtutibus theologis, Tractatus I. vnicum continet capitulum in quo succinctè de numero & ordine earū in communi agitur.

Dictum est de Virtute in communi: nunc dicendum est de speciebus virtutum. Et primò de Theologicis scilicet